

Kunnskapsdepartementet

Retningslinjer for forvaltning av tilskudd til vitensentre

Retningslinjer for forvaltning av tilskudd til regionale vitensentre under statsbudsjettets kap. 226 post 71. Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 17. november 2018 i henhold til § 8 i Reglement for økonomistyring i staten og kapittel 6 i Bestemmelser om statlig økonomistyring.

1 FORMÅL

De regionale vitensentrene er populærvitenskapelige opplevelsese- og læringsentre for matematikk, naturvitenskap og teknologi (MNT-fagene), der besøkende lærer ved å eksperimentere selv. Satsingen på de regionale vitensentrene inngår i myndighetenes strategi- og tiltaksplaner for å øke interessen for og rekruttering til realfag ("Tett på realfag" 2015-2019).

Målet med tilskuddsordningen er at de regionale vitensentrene som inngår i Vitensenterprogrammet (VITEN) skal utgjøre et regionalt tilbud av god kvalitet for elever, studenter, lærere og foreldre, samt allmennheten i sine regioner. De regionale vitensentrene skal bidra til økt kvalitet i opplæringen i realfagene ved å styrke forståelsen for og nytten av realfagene i samfunnet og arbeidslivet. Tilbudet skal knyttes til gjeldende læreplaner i realfag, og medvirke til å øke interessen og motivasjonen for realfag blant skoleelever, studenter og lærere.

2 VIRKEOMRÅDE

Retningslinjene gjelder for Kunnskapsdepartementets behandling av saker som gjelder tildeling av tilskudd til de regionale vitensentrene, og Norges forskningsråds strategiske og administrative ansvar for tilskuddsordningen. Retningslinjene fastsetter grunnleggende krav som må være innfridd for at vitensentrene skal kunne inngå i ordningen.

3 DELTAKELSE I ORDNINGEN

Deltakelse i ordningen er ikke rettighetsbasert. Vitensentre som ikke er med i ordningen, kan be Forskningsrådet vurdere om de oppfyller kravene i pkt. 5. Hvilke kvalifiserte vitensentre som får delta i ordningen, vil avhenge av en helhetlig vurdering og av at det stilles finansiering til rådighet.

4 FASTSETTING AV TILSKUDD

Størrelsen på den samlede tildelingen fastsettes årlig i statsbudsjettet. Tilskuddet utbetales i sin helhet til Norges forskningsråd, som tildeler midlene videre til de regionale vitensentrene som inngår i ordningen. Norges forskningsråd har fastsatt egen strategi for utvikling av de regionale vitensentrene, herunder definerte kriterier for fordeling av offentlig støtte til de regionale vitensentrene.

5 GRUNNLEGGENDE KRAV TIL DE REGIONALE VITENSENTRENE

Disse kriteriene skal legges til grunn for fordeling av midler til de regionale vitensentrene ut fra gjeldende tilskuddsnivå på posten.

¹ Se lov om offentlig støtte av 27. november 1992 nr. 117 og veileder om EØS-avtalens regler om offentlig støtte fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet på regjeringen.no

Kriteriene i gjeldende strategi er som følger:

God organisasjon og robust økonomi

1. Virksomheten skal være selvstendig og avgrenset organisatorisk, økonomisk og fysisk, og drives kontinuerlig med en kjerne av fast personale.
2. Kunne dokumentere kompetanse innen interaktiv formidling/pedagogikk i egen stab.
3. Virksomheten må disponere tilstrekkelige arealer til utstillinger og støttefunksjoner til å kunne gi et bredt opplevelsestilbud.
4. Virksomheten skal kunne dokumentere en sunn driftsøkonomi, herunder økonomisk støtte både fra regionale offentlige myndigheter (fylkeskommune/kommuner) og lokalt/regionalt næringsliv.

Dynamikk og høy kvalitet i virksomheten

5. Med interaktive metoder vise bredde og mangfold innenfor matematikk, naturvitenskap og teknologi, og sette dette inn i tidsaktuelle, historiske eller kulturelle sammenhenger. Evne til nytenking og faglig fornyelse skal vektlegges.
6. Må kunne dokumentere en helhetlig tenkning i forhold til det opplevelsestilbud og den arealutnyttelse som tilbys brukerne.
7. Arbeide systematisk for fornyelse og oppdatering av eksisterende utstillinger og læringstilbud (inkl. etterutdanning), slik at tilbudet er i stadig utvikling. Egen kompetanse og kapasitet til planlegging og produksjon skal honoreres.
8. Kunne dokumentere at nye aktivitetstilbud prøves ut og justeres for å sikre at målene for aktivitetene blir nådd (evaluering/kvalitetssikring).
9. Virksomheten skal ha et tilbud på nettet, som både gjør det lettere å forberede og å følge opp vitensenterbesøk.

Nasjonal og regional nettverksbygging og samarbeid

10. Ha god lokal/regionalt forankring med tilbud både til skoler, barnehager og allmennheten, samt være åpen for samarbeid med museer og Newton-rom lokalt/regionalt.
11. Ha aktivt samarbeid både med teknisk-naturvitenskapelige og sentrale didaktiske fagmiljø ved universitet eller høyskoler i regionen (samarbeidet dokumenteres i form av forpliktende og skriftlige samarbeidsavtaler og/eller relevante fellesprosjekter).
12. Virksomheten bør bidra til det nasjonale samarbeidet mellom vitensentre gjennom Vitensenterforeningen.

6 TILSKUDDORDNINGENS INNRETNING

6.1 Hva tilskuddet skal benyttes til

1. Tilskuddet skal benyttes til drift av de regionale vitensentrene
2. De regionale vitensentrene skal gi et tilbud av god kvalitet til elever, studenter, lærere og foreldre, samt allmennheten, i sine områder.
3. Tilbudet skal knyttes opp til gjeldende læreplaner i realfag

6.2 Kunngjøring av ordningen

Kunnskapsdepartementets tildeling av midler tas inn i departementets samlede tildelingsbrev til Norges forskningsråd. Norges forskningsråd gjør de regionale vitensentrene kjent med retningslinjene for tildeling av tilskudd.

7 ANSVAR FOR Å FORVALTE TILSKUDDSORDNINGEN

Norges forskningsråd er delegert ansvaret for forvaltning av tilskuddsordningen. Arbeidet med å utvikle og gjennomføre tilskuddsordningen ligger i Norges forskningsråd og dette omfatter blant annet ansvar for å:

- fastlegge den langsiktige strategien for utvikling av regionale vitensentre.
- videreutvikle kriteriene for tildeling i lys av erfaring.
- foreslå budsjett til Kunnskapsdepartementet for driftstøtte til regionale vitensentre.
- føre en aktiv dialog med de regionale vitensentrene.
- samle inn og kvalitetssikre årlige nøkkel- og regnskapstall for de regionale vitensentrene som grunnlag for tilskuddsordningen og øvrig resultatvurdering.
- fordele det statlige tilskuddet til de regionale vitensentrene etter kriteriene under pkt. 5, utarbeide tilskuddsbrev samt utbetale tilskudd til vitensentrene.
- følge opp det årlige statlige tilskuddet som er bevilget, på en måte som bidrar til å fremme faglig kvalitet og sikrer en robust totaløkonomi.
- utarbeide årsrapport i henhold til Forskningsrådets mal.
- vurdere og gi råd om vitensentre bør tas inn i eller ut av ordningen, basert på kriteriene under pkt. 5.
- arbeide for god geografisk spredning av de regionale vitensentrene.
- oppmuntre til samarbeid med viktige nasjonale aktører og samarbeidsparter, som Vitensenterforeningen, Naturfagsenteret, Matematikksenteret, Nasjonalt senter for realfagsrekruttering, Utdanningsdirektoratet og lærerutdanningene.
- vurdere behovet for å evaluere tilskuddsordningen og spille inn ev. behov for dette til Kunnskapsdepartementet.

Kontroll

Forskningsrådet har et særlig ansvar for å påse og kontrollere at de vitensentrene som mottar statlig tilskudd, oppfyller de grunnleggende kravene for tilskudd fastsatt i pkt. 5 i retningslinjene.

Norges forskningsråd skal stille de krav til tilskuddsmottaker som er nødvendige for å sikre at midlene blir brukt i samsvar med formålet og gjeldende regler, herunder at reglene for tilskuddsforvaltning i reglement for økonomistyring, bestemmelser om økonomistyring i staten og statsstøtteregelverket overholdes.

Krav til innhold i tilskuddsbrev

Tilskuddsbrevet med eventuelle vedlegg skal beskrive:

- Formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til
- Tilskuddsbeløp
- Utbetalingsordning
- Eventuelle vilkår for bruken av midlene og eventuell frist for mottakeren til å akseptere vilkårene
- Krav til rapportering
- Kontrolltiltak som kan bli iverksatt, med henvisning til bevilgningsreglementet § 10 andre ledd
- Mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene for tilskuddet

7.1 Krav til regnskap og revisjon

Det kreves attestasjon fra offentlig godkjent revisor for regnskapsrapporteringene fra de regionale vitensentrene.

8 IKRAFTTREDELSE

Retningslinjene trådte i kraft 25. mars 2011. De reviderte retningslinjer fastsatt 17. november 2018 trer i kraft umiddelbart.